

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)
13 ianuarie 2005*

F. J. Pape
împotriva
Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Hoge Raad der Nederlanden)

„Ajutoare de stat – Articolul 93 alineatul (3) din Tratatul CE [devenit articolul 88 alineatul (3) CE] – Plan de ajutoare – Interdicția de a pune în aplicare măsurile planificate înainte de decizia finală a Comisiei – Taxă destinată parțial finanțării măsurii de ajutor – Taxă introdusă înainte de aplicarea ajutorului”

În cauza C-175/02,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, în temeiul articolului 234 CE, introdusă de Hoge Raad der Nederlanden (Țările de Jos), prin Decizia din 8 martie 2002, primită la Curte la 13 mai 2002, în procedura

F. J. Pape

împotriva

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul P. Jann, președinte de cameră, domnii A. Rosas K. Lenaerts, S. von Bahr și K. Schiemann (raportor), judecători,

avocat general: domnul L. A. Geelhoed,
grefier: doamna M.-F. Contet, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 ianuarie 2004,

după examinarea observațiilor prezentate:

- pentru guvernul olandez, de către doamna H. G. Sevenster, în calitate de agent,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnii J. Flett și H. van Vliet, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 4 martie 2004,

pronunță prezenta

---

* Limba de procedură: olandeza.

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește, precum cea din cauza C-174/02, *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant* (hotărârea din această zi, nepublicată în *Recueil*, denumită în continuare „Hotărârea SWNB”) privind interpretarea articolului 93 alineatul (3) din Tratatul CE [devenit articolul 88 alineatul (3) CE].

2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unui litigiu între domnul Pape, fermier, și Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (ministrul Agriculturii, Mediului și Pescuitului), cu privire la o taxă pe surplusul de gunoi de grajd, impusă acestui fermier în temeiul articolului 13 din *Meststoffenwet* din 27 noiembrie 1986 (lege privind gunoiul de grajd, *Staatsblad* 1986, 598), pe motiv că această taxă a fost impusă prin încălcarea interdicției de punere în aplicare prevăzută la articolul 93 alineatul (3) ultima teză din tratat.

Cadrul juridic

Legislația comunitară

3 Articolul 93 alineatul (3) din tratat prevede:

„Comisia este informată în timp util pentru a-si prezenta observațiile cu privire la planurile care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoarele. În cazul în care apreciază că un plan nu este compatibil cu piața comună, în conformitate cu articolul 92, aceasta inițiază fără întârziere procedura prevăzută la alineatul precedent. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, statul membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate.”

Legislația națională

4 În Țările de Jos, articolul 13 din *Meststoffenwet*, intrat în vigoare la 1 mai 1987, în temeiul Hotărârii din 22 aprilie 1987 (*Staatsblad* 1987, 189), a introdus o taxă pe surplusul de gunoi de grajd „pentru a acoperi cheltuielile legate de:

- (a) aparatul administrativ al platformelor pentru depozitarea gunoiului de grajd, prevăzute la articolul 9;
- (b) contribuția în sensul articolului 9 alineatul (4);
- (c) crearea infrastructurilor necesare pentru a proceda în mod eficient la ridicarea, transportarea, tratarea, prelucrarea sau distrugerea surplusului de gunoi de grajd;
- (d) controlul în privința executării capitolelor III și IV”.

5 Această taxă trebuie să fie plătită la producerea gunoiului de grajd. Taxa devenită exigibilă în cursul unei perioade (în principiu un an calendaristic) trebuie (în principiu în termen de o lună de la expirarea perioadei) să fie achitată după completarea unei declarații.

6 Articolul 9 alineatul (4) din *Meststoffenwet*, la care face referire articolul 13 litera (b) din această lege, prevede că o platformă pentru depozitarea gunoiului de grajd poate contribui la cheltuielile aferente, în special, transportului gunoiului de grajd, în cazul în care consideră că acest lucru favorizează o prelucrare și o eliminare eficiente, în conformitate cu obiectivele

respectivei legi. În acest scop, a fost adoptat Reglement Mestbank inzake vangnetfunctie en Kwaliteitspremieringsysteem din 25 aprilie 1989 (regulament privind funcția de recuperare și sistemul primelor pentru calitate, *Staatscourant* 1989, 86). Acest regulament a intrat în vigoare la 1 aprilie 1989 și prevedea un ajutor pentru transportul gunoiului de grajd de înaltă calitate, în temeiul sistemului primelor pentru calitate.

7 Regatul Țărilor de Jos a informat Comisia cu privire la existența acestui regulament prin scrisorile din 26 iulie 1988 și din 16 ianuarie 1989. Comisia i-a comunicat, prin scrisoarea din 10 martie 1989, decizia sa de a nu ridica obiecții împotriva regulamentului în cauză până la sfârșitul anului 1989. Într-o scrisoare ulterioară, Comisia a confirmat că ajutorul era considerat ca fiind compatibil cu piața comună începând din 1 ianuarie 1988.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

8 Având în vedere că s-a produs gunoi de grajd pe teritoriul fermei sale, în 1988, domnul Pape avea obligația de a plăti taxa pe surplusul de gunoi de grajd pentru exercițiul financiar 1988. Totuși, acesta nu a depus declarația în termenul de o lună stabilit. În consecință, prin înștiințarea de plată notificată la 31 martie 1989, domnului Pape i s-a solicitat plata, în privința exercițiului financiar în cauză, a unei taxe pe surplusul de gunoi de grajd în valoare de 10 283,50 NLG, precum și o majorare aplicată sumei respective.

9 Domnul Pape a depus o reclamație pe lângă inspectorul van het Bureau Heffingen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (inspectorul de la Biroul de taxe din cadrul Ministerului Agriculturii, Mediului și Pescuitului). Acesta a redus taxa pe surplusul de gunoi de grajd, care face obiectul înștiințării de plată, la 779,60 NLG cu o majorare de 177,96 NLG. Domnul Pape a introdus o acțiune împotriva acestei decizii în fața Gerechtshof te Leeuwarden (Țările de Jos), în urma căreia inspectorul a retras majorarea. Gerechtshof a confirmat decizia acestuia din urmă, fără majorare. Ulterior, domnul Pape a introdus un recurs în fața Hoge Raad.

10 Acest recurs este întemeiat parțial pe ipoteza conform căreia o parte din venitul provenit din taxa pe surplusul de gunoi de grajd pentru anul 1988 era destinată și a fost utilizată în scopul punerii în aplicare a măsurii de ajutor în 1989.

11 Considerând că soluționarea litigiului din acțiunea principală depindea de interpretarea articolului 93 alineatul (3) din tratat, Hoge Raad der Nederlanden a decis să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În măsura în care punerea în aplicare a măsurilor de ajutor nu a fost autorizată în temeiul articolului 93 alineatul (3) ultima teză din tratat [...], interdicția prevăzută de această dispoziție se aplică și în cazul introducerii unei taxe de pe urma căreia se obține un venit care, conform legii în cauză, este destinat parțial finanțării măsurii de ajutor menționată anterior, indiferent de existența unei perturbări a schimburilor comerciale între statele membre, care poate fi (parțial) atribuită taxei respective în calitate de metodă de finanțare a măsurii de ajutor? Răspunsul la această întrebare depinde de intensitatea legăturii care există între taxa destinată finanțării și măsura de ajutor, de momentul în care venitul din taxa destinată finanțării este utilizat efectiv pentru măsura de ajutor sau de alte circumstanțe? Care sunt circumstanțele relevante în această privință?

2) În cazul în care interdicția de a pune în aplicare măsura de ajutor privește, de asemenea, taxa destinată finanțării, contribuabilul se poate prevala de efectul direct al articolului 93 alineatul (3) [din tratat] pentru a contesta valoarea totală a taxei sau poate contesta numai

partea din taxa respectivă care va fi sau a fost efectiv destinată finanțării măsurii de ajutor în cursul perioadei în care punerea în aplicare este sau era interzisă în temeiul dispoziției menționate anterior?

3) Dreptul comunitar impune cerințe specifice privind metoda prin care se stabilește ce parte dintr-o taxă intră sub incidența interdicției de la articolul 93 alineatul (3) ultima teză din tratat, în cazul unei taxe destinate finanțării, de pe urma căreia se obține un venit destinat unor obiective diferite, pentru care există alte surse de finanțare decât taxa în cauză și care nu sunt acoperite în totalitate de interdicția de la articolul 93 din tratat [...], în cazul în care reglementarea fiscală națională nu prevede niciun fel de formulă de repartizare? Într-un astfel de caz, partea din taxă destinată finanțării măsurii de ajutor care intră sub incidența articolului 93 din tratat [...] trebuie să fie stabilită pe baza unei estimări în funcție de data impunerii sale sau trebuie să se bazeze pe date obținute ulterior, referitoare la venitul total din taxa destinată finanțării și la cheltuielile efectuate în diverse scopuri?”

Cu privire la prima întrebare

12 Prima întrebare conține trei părți distincte. Instanța de trimitere dorește să afle, în esență, dacă interdicția de punere în aplicare, prevăzută la articolul 93 alineatul (3) ultima teză din tratat:

- se poate opune introducerii unei taxe destinate finanțării unui ajutor,
- este aplicabilă chiar și în cazul în care taxa nu are niciun efect asupra schimburilor comerciale între statele membre,
- se aplică indiferent de intensitatea legăturii care există între taxa destinată finanțării și măsura de ajutor în cauză.

13 Este necesar să se răspundă la a treia parte din această întrebare înainte de abordarea celorlalte părți.

14 Din jurisprudența Curții reiese că taxele nu intră în sfera de aplicare a dispozițiilor tratatului privind ajutoarele de stat, cu excepția cazului în care acestea constituie modalitatea de finanțare a unei măsuri de ajutor, acestea făcând astfel parte integrantă din măsura în cauză (Hotărârea SWNB, citată anterior, punctul 25).

15 Pentru a putea lua în considerare o taxă sau o parte dintr-o taxă, ca făcând parte integrantă dintr-o măsură de ajutor, este necesar ca taxa respectivă să fie destinată în mod obligatoriu ajutorului în cauză, în temeiul reglementării naționale relevante. În cazul în care există o astfel de legătură, venitul obținut din taxa în cauză influențează în mod direct importanța ajutorului și, în consecință, aprecierea compatibilității acestui ajutor cu piața comună (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 25 iunie 1970, Franța/Comisia, 47/69, Rec., p. 487, punctele 17, 20 și 21, precum și Hotărârea SWNB, citată anterior, punctul 26).

16 Documentele din dosar, care au fost prezentate Curții, nu indică existența unei legături constrângătoare între taxa impusă de Meststoffenwet și ajutorul pentru transportul gunoierului de grajd, introdus în temeiul articolului 9 alineatul (4) din Meststoffenwet. Într-adevăr, Meststoffenwet lasă alocarea venitului din taxa în cauză între diferitele scopuri, și în special

cel prevăzut la articolul 9 alineatul (4), la aprecierea discreționară a autorităților competente. Astfel, venitul din taxă nu influențează în mod direct importanța ajutorului, având în vedere că acesta poate fi utilizat pentru alte măsuri prevăzute de aceeași lege, care nu prezintă toate caracteristicile unui ajutor în sensul articolului 92 alineatul (1) din tratat [devenit articolul 87 alineatul (1) CE]

17 Prin urmare, trebuie răspuns la a treia parte a primei întrebări că interdicția de punere în aplicare, prevăzută la articolul 93 alineatul (3) ultima teză din tratat, nu se poate aplica în cazul unei taxe, dacă respectiva taxă sau o anumită parte din venitul obținut din aceasta nu este destinată în mod obligatoriu finanțării unui ajutor.

18 Având în vedere răspunsul oferit la a treia parte a primei întrebări, nu mai este necesar să se răspundă la celelalte părți ale primei întrebări și nici la a doua și a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

19 Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații în fața Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) hotărăște:

Interdicția de punere în aplicare, prevăzută la articolul 93 alineatul (3) ultima teză din Tratatul CE [devenit articolul 88 alineatul (3) ultima teză CE], nu se poate aplica în cazul unei taxe, dacă respectiva taxă sau o anumită parte din venitul obținut din aceasta nu este destinată în mod obligatoriu finanțării unui ajutor.

Semnături